

sujući naime poznato i opravdano načelo, da se za shvaćanje nejasnog mjesta treba obazreti i na druga jasnija mjesta, iznosi dr. Iv. mjesta, gdje sv. Ivan jasno naglašuje kat. nauku. Sam srpski bogoslov dr. D. Jakšić u monografiji o sv. Ivanu Zlatoustom izričito veli, da je sv. Ivan Zlatousti imao o istočnom grijehu Augustinovu, a ne Pelagijevu koncepciju. Budući da metropolit A. konačno ističe, da je njegovo shvaćanje istočnog grijeha u skladu s kršćanskom tradicijom, iznosi dr. I. najstarija svjedočanstva: Barnabe, Justina, Ireneja, Origena, Augustina, Bazilija i Atanazija, kojih je nauka posve oprečna ovome, što tvrdi mitropolit Antonije.

Tako eto ova kratka rasprava osvjetljujući krivo shvaćanje istočnog grijeha, koje iznosi mitropolit Antonije, daje novi dokument nesigurnosti i lutanja istočnog bogoslova, odijeljenog od Petrove pečine.

Stj. B.

P. Dr. Christophorus Berutti O. P.: Institutiones iuris Canonici. Volumen IV.: **De Rebus.** Taurini - Romae 1940. Ed. Marietti, 8°, pag. XX—562.

Ova je knjiga četvrti svezak (Vol. IV) autorovih Institucija kanonskoga prava, koje treba da budu izdane u svega šest svezaka, od kojih su do sada objavljena tri: I.: Normae generales (1936), III.: De religiosis (1936) i VI.: De delictis et poenis (1938). Ovaj četvrti svezak obradjuje treću knjigu Kodeksa kanonskog prava: Stvari (De rebus), ali ne podpuno, jer od šest dielova (Partes), koliko ih ima treća knjiga Kodeksova, autor posvema izpušta prvi (De sacramentis) sa ženitbenim pravom i peti (De beneficiis aliisque institutis ecclesiasticis non collegialibus). Kanonskopravne odredbe o sakramentima ne izlaže, nego to ostavlja moralci i pastoralci. To ne smatramo posve opravdanim, napose što se tiče ženitbenog prava, ni u pogledu slušača, kojima je knjiga u prvom redu namijenjena, jer se kanonsko-pravni propisi ne daju i ne mogu, stručno, kako treba, dati ni u moralnom ni u pastirskom bogoslovlju. Tim izpuštanjem postaje knjiga, obćenito uzeto, manjkavom i manje uporabljivom. Nadarbinsko pravo, koje također izpušta, obećaje autor obraditi u drugom svezku (II.: De personis in genere et de clericis), koji ima uskoro izaći. Ni to ne možemo odobriti, jer se time narušava ono »sveto pravilo«, koje se po poznatom dekretu S. C. Seminar. (Cum novum, 7/8, 1917, AAS, 1917, 439) ima obdržavati i po kojemu se razdioba svih učenika kanonskog prava mora točno prilagoditi razdiobi Kodeksa.

Inače se i ovaj svezak Beruttijevih institucija odlikuje osobitom jasnoćom izlaganja. Kako je knjiga u prvom redu školski učenik donosi književnost i naučni aparat dosta umjereno, a isto tako i poviestne podatke. Djelo Beruttijevo osobito preporučamo studentima sv. bogoslovlja.

Dr. F. H.

P. Matthaeus conte a Coronata O. M. C.: Institutiones iuris canonici. Volumen III.: **De processibus.** Taurini-Romae 1941. Ed. Marietti. 8°. pag. 717.

God. 1939. izdao je uvaženi kanonistički pisac Coronata prvi i drugi svezak svojih Institucija kanonskoga prava u drugom izdanju (vd. Bogoslovska Smotra, 1940. str. 308), a sada evo i trećega svezka, u kojemu je obradjeno kanonsko procesno pravo.

Ovo je novo izdanje prema prvomu (1933) u svemu, gdje je to autor smatrao potrebnim, izpravljeno i nadopunjeno, naročito su dodana sva nova rješenja i naputci sv. Stolice na području procesnog prava. U sam tekst i gradivo knjige nije pisac u novom izdanju mnogo dirao niti mienjao. Zato se suviše ne obazire ni na noviju književnost (tako n. pr. nema spomena za: Lega-Bartocetti, Commentarius in iudicia eccle-

siastica I—III, Romae 1938 sqq., Johson, De processibus matrimonialibus exceptis, Romae 1937. itd.), što ne možemo posvema odobriti.

Kako i najnovija izdanja priručnika na području crkvenog prava brzo postaju netočna i manjkava vidi se n. pr. iz tvrdnje autorove na str. 437., da se odredbe kk. 1903. i 1989. o obnovi postupka u ženitbenim parnicama odnose samo na vinkularne, a ne i na parnice o rastavi od stola i postelje, dok je međjutim u samoj godini ovoga izdanja objavljeno protivno rješenje sv. Stolice (C. I. 8. apr. 1941, AAS. 1941, 173).

Inače je i ovaj treći svezak priručnika u svemu na zamjernoj visini, pa ga s naročitom pohvalom svima najbolje preporučamo. **Dr. F. H.**

Felix M. Cappello S. J.: Tractatus canonico — moralis: De Sacramentis. Vol. III.: De extrema unctione. Taurini-Romae 1942. Ed. Marietti. 8°, pag. XVI-266.

Plodni i uvaženi isusovački autor Cappello, profesor na orientalnom zavodu u Rimu, izdao je od g. 1928. ovamo u tri svezka (svoga 6 knjiga) vrlo dobru obradbu prvoga diela (De sacramentis) treće knjige Kodeksove (De rebus) pod naslovom: Tractatus Canonico-Moralis De Sacramentis. U tom je obsežnom djelu izložena sva nauka o sakramentima u potpunosti: s dogmatskog, moralno-pastoralnog i kanonskoppravnog gledišta, a svagdje su ujedno dodani nauka i propisi Istočne Crkve — sjedinjene i nesjedinjene (Orientales dissidentes). Pojedini svezci ovoga djela doživjeli su već više izdanja. Ovaj svezak, koji je pred nama, obradjuje sakrament Posljednje pomasti, a izdana je sada u drugom popravljenom te nadopunjenom izdanju; ovaj puta kao Volumen III (prije Vol. II/2), jer je po redu treća knjiga cjelokupnog djela.

Ova vrijedna knjiga izlaže iscrpivo i podpuno svu nauku i sve propise o tom sv. sakramentu s izvanrednim poznavanjem predmeta, i donosi i obsežni popis stručne književnosti starije i novije.

Knjigu preporučamo posebice župnicima i ostalim dušobrižnicima, kojima je u prvom redu namijenjena. **Dr. F. H.**